

2-ilova

**Surxondaryo viloyati hokimligi, O'zbekiston kasaba uyushmalari
Federatsiyasining Surxondaryo viloyati Kengashi hamda Savdo-sanoat
palatasi hududiy boshqarmasi o'rtaida ijtimoiy-iqtisodiy masalalar
bo'yicha 2023-2025-yillarga tuzilgan**

HUDUDIY JAMOA KELISHUVI

UMUMIY QOIDALAR

Surxondaryo viloyati hokimligi (bundan buyon – "viloyat hokimligi"), O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasining Surxondaryo viloyati Kengashi (bundan buyon – "viloyat Kengashi") va Savdo-sanoat palatasi Surxondaryo hududiy boshqarmasi (bundan buyon – "Ish beruvchilar") keyingi o'rnlarda "Taraflar" deb ataluvchi muxtor vakillar timsolida:

O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va qonun hujjatlariga amal qilib; fuqarolarning huquq va erkinliklari, mustaqil O'zbekiston manfaatlari ustuvorligini e'lon qilib;

2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasiga amal qilgan holda;

O'zbekiston Respublikasi aholisini ijtimoiy himoya qilish borasida davlat siyosati strategiyasini qo'llab-quvvatlab;

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Miromonovich Mirziyoyev tomonidan qo'yilgan: iqtisodiyotni yanada erkinlashtirish va rivojlantirish, iqtisodiy salohiyatni kengaytirish bo'yicha chora-tadbirlarni izchil amalga oshirish, tadbirkorlik subyektlari raqobatbardoshligi va faoliyati samaradorligini kuchaytirish asosida aholi turmush darajasini ko'tarish vazifasi so'zsiz bajarilishi lozimligini tasdiqlab;

davlat, ish beruvchilar va xodimlarning ijtimoiy mas'uliyati va ular o'rtaisdagi ijtimoiy muloqot muhimligini e'tirof etgan holda;

xodimlar va ish beruvchilarning huquqlari va ijtimoiy-iqtisodiy manfaatlari himoya qilinishini ta'minlash, aholi hayot darajasini muttasil oshirib borish, jamiyatda ijtimoiy totuvlik va barqarorlikni saqlash borasida samarali hamkorlikni kuchaytirish maqsadida ijtimoiy sheriklik tamoyilini amalga oshira borib;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi, O'zbekiston Ish beruvchilari konfederatsiyasi o'rtaida ijtimoiy-iqtisodiy masalalarga oid 2023-2025-yillar uchun tuzilgan Bosh jamoa Kelishuvga muvofiq iqtisodiyotni, ishlab chiqarishni hamda tadbirkorlikni rivojlantirish, mehnatga haq to'lash, daromadlar va turmush darjasini, mehnat bozorini rivojlantirish, aholini ish bilan ta'minlashga ko'maklashish, yangi ish o'rinalarini barpo etish, uy-joy kommunal xo'jaligini samarali ishlatish, sog'liqni saqlash, ta'lim muassasalari tizimini yaxshilash, mehnat muhofazasi va xavfsizligi, ijtimoiy kafolatlar, ijtimoiy himoya, madaniy-ma'rifiy ishlar, jismoniy tarbiyani ommalashtirish, mehnatkashlar va ularning oila a'zolarini sog'lomlashtirish, ijtimoiy muloqot va ijtimoiy sherikchilikni rivojlantirish yo'nalishlarida mazkur Mintaqaviy

Kelishuvni tuzib, o'z zimmalariga quyidagi yo'nalishlar bo'yicha majburiyatlarni oldilar.

I. Iqtisodiyotni, mahalliy ishlab chiqarishni hamda tadbirkorlikni rivojlantirish

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-sonli Farmon bilan tasdiqlangan "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Tariqqiyot Strategiyasi"da Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash borasida belgilab berilgan chora-tadbirlar o'z vaqtida va so'zsiz bajarilishiga har tomonlama ko'maklashish maqsadida Taraflar kelgusi davrda quyidagilarni o'ta muhim deb hisoblaydilar:

- 1.** Viloyat iqtisodiyotining real sektorini jadal rivojlantirish, sanoatni va tashqi savdo aylanmasini diversifikatsiya qilish, ishlab chiqarishni modernizatsiyalash, tayyor mahsulot eksportini rag'batlantirish bilan bir qatorda mahalliy ishlab chiqaruvchilarni himoya qilish choralarini joriy etish hisobiga milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligi va barqarorligini oshirishga doir ishlarni hamkorlikda olib borish.
- 2.** Iqtisodiyotda xususiy mulk ulushini oshirish, sog'lom raqobat muhitini shakllantirish, faoliyatning barcha sohalarida davlat ishtirokini kamaytirish bo'yicha islohotlarni yanada chuqurlashtirish.
- 3.** Iqtisodiyot tarmoqlarida barqaror yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash orqali kelgusi besh yilda aholi jon boshiga yalpi hududiy mahsulotni 1,5 baravar oshirish hamda "daromadi o'rtachadan yuqori bo'lgan davlatlar" qatoriga kirish uchun zamin yaratish.
- 4.** Milliy iqtisodiyot barqarorligini ta'minlash va yalpi hududiy mahsulotda sanoat ulushini oshirishga qaratilgan sanoat siyosatini davom ettirib, sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmini 1,2 baravarga oshirish.
- 5.** Iqtisodiyotni elektr energiyasi bilan uzlusiz ta'minlash hamda "Yashil iqtisodiyot" texnologiyalarini barcha sohalarga faol joriy etish, iqtisodiyotning energiya samaradorligini 10 foizga oshirish.
- 6.** Raqamli iqtisodiyotni asosiy "drayver" sohaga aylantirib, uning hajmini kamida 2,0 baravar oshirishga qaratilgan ishlarni olib borish.
- 7.** Viloyatda investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.
- 8.** Tadbirkorlik faoliyatini tashkil qilish va doimiy daromad manbalarini shakllantirish uchun sharoitlar yaratish.
- 9.** Qishloq xo'jaligini ilmiy asosda intensiv rivojlantirish orqali dehqon va fermerlar daromadini kamida 1,6 baravar oshirish, qishloq xo'jaligining yillik o'sishini kamida 3 foizga yetkazish.
- 10.** Suv resurslarini boshqarish tizimini tubdan isloh qilish va suvni iqtisod qilish bo'yicha alohida davlat dasturini amalga oshirish.
- 11.** Chorvachilik ozuqa bazasini kengaytirish va ishlab chiqarish hajmini 1,3-1,5 baravar ko'paytirish.

12. Hududlarni mutanosib rivojlantirish orqali hududiy iqtisodiyotni 1,2-1,4 baravarga oshirish.

13. Hududlarning muhandislik-kommunikatsiya va ijtimoiy infratuzilma tizimini hamda xizmat ko'rsatish va servis sohalarini rivojlantirish.

14. "Obod qishloq" va "Obod mahalla" dasturlari doirasida hududlarning "o'sish nuqtalari"dan kelib chiqib, muhandislik-kommunikatsiya va ijtimoiy infratuzilma obyektlarini qurishga alohida e'tibor qaratish.

15. "O'zbekiston bo'y lab sayohat qiling" dasturi doirasida mahalliy sayyoohlар sonini o'tgan yilga nisbatan 2-3 baravarga oshirish.

16. Barcha transport turlarini uzviy bog'lagan holda yagona transport tizimini rivojlantirish, yirik shahar, tumanlar o'rta sida kunlik transport qatnovlari asosida manzilga yetib borish va qaytib kelish imkoniyatini yaratish.

II. Norma ijodkorligi ishlarida ishtirok etish va xodimlarning huquqiy himoyasini ta'minlash

Me'yoriy ijodkorlik faoliyatini takomillashtirish va huquqiy himoya mexanizmlaridan samarali foydalanish yo'li bilan xodimlarning ijtimoiy-iqtisodiy huquqlari va manfaatlariga rioya etilishini ta'minlash maqsadida Taraflar quyidagilarni o'z zimmalariga oladilar:

17. Xodimlarning mehnat va boshqa ijtimoiy-iqtisodiy huquqlari va qonuniy manfaatlariga taalluqli normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqishda O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi Surxondaryo viloyati kengashi hamda Savdo-sanoat palatasi Surxondaryo hududiy boshqarmasining ishtirokini ta'minlash.

18. Yangi tahrirdagi Mehnat kodeksini amaliyatga keng joriy qilish borasida quyidagilarni birgalikda amalga oshirish:

mehnat sohasidagi qonun hujjatlarini qayta ko'rib chiqish, o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish yoki yangi normalarni qabul qilish bo'yicha takliflar kiritish;

aholining yangi tahrirdagi Mehnat kodeksi haqida xabardorligini oshirish;

Mehnat kodeksiga ilmiy-amaliy izohlar uchun takliflar kiritish.

19. Mehrat bozorini tartibga solish sohasida qonun bilan o'rnatilgan tartib ustidan nazorat samaradorligini oshirish, shu jumladan, kasaba uyushmalari inspeksiyalarining ishtirokini kengaytirish yo'li bilan.

20. Ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalar va ishonch telefonlari tarmog'ini kengaytirish, sayyor qabullarni joriy etish orqali ijtimoiy-mehnat masalalari yuzasidan aholi bilan "Qayta aloqa" mexanizmi kanallarini yanada ko'paytirish.

21. Ishonch telefonlari, sayyor qabullar va virtual qabulxonalar tarmog'iga qilingan murojaatlarni o'z vaqtida ko'rib chiqish, xodimlarning ijtimoiy-mehnat masalalari yuzasidan muammolarini hududning o'zida hal qilish choralarini ko'rish.

22. Mehnat qonunchiligi buzilishining oldini olish borasida kasaba uyushmalarining barcha boshqarma, tashkilot va idoralari hamda Savdo-sanoat palatasi hududiy boshqarmasi bilan tizimli hamkorligini ta'minlash.

23. Kasaba uyushmalarining mehnat qonunchiligi talablari buzilgan holatlar bo'yicha kiritgan taqdimnomalarini ish beruvchilar (ularning birlashmalari) ko'rib chiqmaganda yoki undagi talablarni bajarishni asossiz rad etganda Davlat mehnat inspeksiyasiga berilgan qonuniy vakolatlarni qo'llagan holda bajarilishini ta'minlashda ko'maklashish.

24. Kasaba uyushmalarining mehnat qonunchiligi buzilishining oldini olish borasida barcha boshqarma va idoralar bilan tizimli hamkorligini ta'minlash.

25. Ma'lum bir sohada xodimlarni ommaviy ravishda ishdan ozod etish ehtimoli to'g'risida kamida ikki oy oldin viloyat kengashiga axborot taqdim etish va ishdan ozod etish oqibatlarini yengillashtirishga qaratilgan maslahatli ishlarni amalga oshirish.

26. Davlat korxonalarini xususiy lashtirish chog'ida xodimlarning manfaatlariga ryoja qilinishini nazorat qilish.

27. Ish beruvchilarni (korxona va tashkilotlar rahbarlarini, kichik biznes va xususiy tadbirdorlik vakillarini) "Mehnat munosabatlari" bo'yicha malakalarini muntazam oshirib borishlarini ta'minlash.

28. Malaka oshirish bo'yicha barcha ta'lim muassasalari o'quv dasturlariga Xalqaro va milliy mehnat standartlari mavzusida ta'lim kurslarini kiritish.

29. Xodimlar, ish beruvchilar, davlat hokimiysi va boshqaruvi organlari rahbarlarining mehnat qonunchiligi bo'yicha huquqiy savodxonligini oshirish.

30. Xalqaro mehnat standartlarining mazmun-mohiyatini keng targ'ib qilish, ularning tashkilotlarda ijrosi yuzasidan birgalikda monitoring o'rnatish.

31. Davlat va kasaba uyushmalarining inspeksiyalari tizimini yanada mustahkamlash, shu jumladan, "Mehnat M" Mehnat nizolarini ko'rib chiqish markazini tashkil etishni qo'llab-quvvatlash.

III. Mehnatga haq to'lash, daromadlar va aholining turmush darajasi

Taraflar kelgusi davrda aholi daromadlari va turmush darajasini og'ishmay yuksaltirib borishni, respublika fuqarolarini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashni kuchaytirishni nazarda tutuvchi chora-tadbirlar majmui amalga oshirilishi zarur deb hisoblaydilar. Bu maqsadda Taraflar quydagilarni o'z zimmalariga oladilar:

32. Mazkur Kelishuvning amal qilish davrida mehnatkashlarning real ish haqi va daromadlarini oshirishga, yalpi hududiy mahsulot tarkibida mehnat haqi ulushini 25 foizdan kam bo'limgan miqdorda saqlab turishga doir choralar ko'rish.

33. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda mehnat haqi o'z vaqtida to'lanishida tijorat banklari va ish beruvchilarning mas'uliyatini oshirish.

34. Jamoa kelishuvlari va shartnomalari orqali mehnatga haq to'lashni tartibga solish, ish haqidan qonunchilikda ko'zda tutilmagan ushlab qolishlarga yo'il qo'ymaslik choralarini ko'rish.

35. Xo'jalik hisobidagi tashkilotlarda xodimlar mehnatiga haq to'lashni tashkil etish uchun asos sifatida Yagona tarif setkasining oshirilgan tarif koeffitsiyentlarini belgilashni jamoa shartnomalari va kelishuvlari orqali amalga oshirish.

36. O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunlari va Hukumat qarorlariga asosan fuqarolarning ish haqlari, stipendiya, pensiya va bolalar nafaqalari belgilangan muddatlarda berilishi ta'minlanishi hamda ish haqlari va boshqa to'lovlar korxona rahbari yoki bank muassasalari aybi bilan kechiktirilganda aybdorlar qonunga asosan javobgarlikka tortilishini ta'minlash.

37. Xo'jalik hisobidagi tashkilotlarda xodimlar mehnatiga haq to'lashni tashkil etish uchun asos sifatida Yagona tarif setkasining oshirilgan tarif koeffitsiyentlarini belgilashni jamoa shartnomalari va kelishuvlari orqali amalga oshirish.

38. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 6-sentabrdagi 743-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Tuman koeffitsiyentlari, shuningdek, yillik qo'shimcha ta'tilning eng kam muddati qo'llaniladigan tabiiy-iqlim sharoitlari og'ir va noqulay bo'lgan joylar ro'yxati"da ko'rsatilmagan tabiiy-iqlim sharoitlari og'ir va noqulay bo'lgan ayrim joylarda ishlaganlik uchun ustamalar va qo'shimcha ta'tillar qo'llanilishi to'g'risidagi shartlarni nobudjet tashkilotlarining jamoa kelishuvlari va shartnomalarida nazarda tutishni tavsiya etish.

39. Tashkiliy-huquqiy shaklidan qat'i nazar barcha tashkilotlarda:

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 6-sentabrdagi 743-son qarori bilan tasdiqlangan Ishlarning ayrim texnologik turlari, ishlab chiqarishlar va iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ishchilarning tarif stavkalarini oshirishning tarmoq koeffitsiyentlarini qo'llash tartibi va ularning miqdorlari to'g'risidagi nizom talablarini;

ko'chma va qatnash tusidagi ishlar uchun ustamalar belgilanadigan xodimlar kasblari va lavozimlari ro'yxati, shuningdek, ustamalar miqdori ish beruvchilar tomonidan kasaba uyushmasi qo'mitasi bilan kelishgan holda belgilanishini va jamoa shartnomasida ko'rsatilishini;

Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi, Moliya vazirligi hamda O'zbekiston avtomobil transporti agentligining 2019-yil 22-yanvardagi 2-2019/QQ, 9 va 1/103-son qarori bilan tasdiqlangan (ro'yxat raqami 3130, 2019-yil, 23-yanvar) Avtomobil transporti haydovchilari mehnatiga haq to'lashning umumiy shartlari to'g'risidagi nizom talablarini tatbiq qilish.

40. Mehnatga haq to'lashning eng kam miqdoriga rioya etilishi, mehnatga haq to'lash tizimlari kasaba uyushmasi qo'mitalari bilan kelishuvga binoan belgilanishi, ish haqidan qonunchilikda ko'zda tutilmagan ushlab qolishlarga yo'l qo'yilmasligi ustidan davlat va jamoatchilik nazoratini o'rnatish.

41. Ish beruvchi tomonidan ish haqini va boshqa to'lovlarni to'lash muddati buzilgan taqdirda, ularni to'lov muddatidan keyingi kundan e'tiboran to haqiqatda hisob-kitob qilingan kunni o'z ichiga olgan muddatgacha har bir kechiktirilgan kun uchun O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining o'sha vaqtida amalda bo'lgan qayta moliyalashtirish stavkasidan kelib chiqqan holda foizlar (pulli kompensatsiya) bilan birga to'lanishini davlat va kasaba uyushmalari mehnat inspeksiyalari tomonidan nazoratga olish.

42. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 31-dekabrdagi "Malakalarni baholash tizimini tubdan takomillashtirish va mehnat bozorini malakali kadrlar bilan ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4939-son Qarori asosida kasaba uyushmalari tomonidan xodimlarning mehnat malaka darajasini hisobga olgan holda ish haqi to'lanilishi ustidan tizimli jamoatchilik nazorati o'rnatilishini ta'minlash.

43. Ilg'or xalqaro tajriba asosida mehnatni me'yorashtirish va unga haq to'lash sohasida mehnat normalari va qoidalariga qat'iy rioya etish.

IV. Mehnat bozorini rivojlantirish, aholini ish bilan ta'minlashga ko'maklashish

Mehnat bozorining samarali faoliyat yuritishini ta'minlash hamda aholini ish bilan ta'minlanganlik darajasining yuksaltirilishini o'z maqsadi deb e'tirof etgan holda Taraflar yangi ish o'rinalarini yaratish, kadrlar salohiyatini saqlab qolish va rivojlantirish borasida kuchlarni birlashtirish zarur deb hisoblaydilar va quyidagilarni o'z zimmalariga oladilar:

44. Bandlik yo'nalishlari, tarmoqlar va hududlar kesimida aholi bandligi yillik dasturlarini ishlab chiqish va bajarish bo'yicha tizimli chora-tadbirlar amalga oshirilishini ta'minlab borish. Bunda barqaror ish haqini va xavfsiz mehnat sharoitlarini ta'minlovchi doimiy ish o'rinalari, ayniqsa, qishloq joylarida yaratilishiga, ish o'rinalarini tashkil etayotgan ish beruvchilarni yanada rag'batlantirishga alohida e'tibor qaratish.

45. Yangi ish o'rinalarining yaratilishi va ishsizlik darjasini kamaytirilishi ustidan davlat nazoratini yo'nga qo'yadi. Kasaba uyushmalari vakillarini hokimliklar huzuridagi tegishli ishchi komissiyalar tarkibiga jalb etishga ko'maklashadi.

46. Ommaviy ravishda xodimlarni ishdan bo'shatishda kasaba uyushmasining ish beruvchi qarorini to'xtatib turish to'g'risidagi taklifini hokimiyat organlari inobatga oladi.

47. Norasmiy iqtisodiyotdan rasmiy iqtisodiyotga o'tish konsepsiyasini ishlab chiqishda va amalga oshirishda faol ishtirot etish.

48. O'zini o'zi band qilganlarni va yakka tartibdagi tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash, shu jumladan, maqsadli jamg'armalardan olingan subsidiyalar va kreditlardan (yoki tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha boshqa chora-tadbirlardan) foydalanish samaradorligini hamda ular yaratgan ish o'rinalari samaradorligini monitoring qilish.

49. Xalqaro Mehnat Tashkilotining uslubiyoti bo'yicha hisoblab chiqilgan umumiyl ishsizlik viloyatdagi iqtisodiy faol aholining 5 foizidan oshmasligini ta'minlash, ishsiz fuqarolarni kasbiy tayyorgarlikdan o'tkazish va qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish, shuningdek, ularning haq to'lanaqidigan jamoat ishlariiga jalb qilinishini kengaytirish.

50. Oliy, kasb-hunar ta'limi muassasalari bitiruvchilari, O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari safidan muddatli harbiy xizmatdan qaytgan shaxslar, yoshlar, voyaga yetmagan farzandlari bor ayollar, nogironligi bor shaxslar va

ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi qatlamlarining boshqa toifalarining ishga joylashtirilishiga har tomonlama ko'maklashish.

51. Mehnat bozorini tahlil qilish asosida mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan kasblar bo'yicha mutaxassislar tayyorlashni, ta'lim muassasalari bitiruvchilarining mutaxassisligi bo'yicha ishga joylashtirishi va ish o'rirlarida qo'nimliligi ta'minlanishi uchun ish beruvchilarni rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish.

52. Aholining muhtoj qatlamlari, kam ta'minlangan oilalar, yosh bolali ayollar, boquvchisini yo'qotgan, nogiron farzandlari bor oilalarni, yolg'iz keksalarni ijtimoiy himoyalashni yanada kuchaytirish chora-tadbirlarini ko'radi.

53. Viloyat aholisini ijtimoiy himoya qilish maqsadida mahalliy budgetdan mablag'lar ajratilib boriladi.

54. Viloyat "Bandlik" dasturiga asosan yangi ish o'rnlari tashkil qilinadi, shu jumladan, ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslar uchun kvota bo'yicha ish o'rnlari barpo etiladi. Yirik sanoat korxonalarida kasanachilik uslubida ish o'rnlari ochishga erishish.

55. Ijtimoiy sheriklar tomonidan bandlikning beqaror turlarida band fuqarolar huquqlari ta'minlanishiga, xususiy bandlik agentliklari faoliyati ustidan davlat va jamoatchilik nazoratini yo'lga qo'yishga, kasaba uyushmalarining hamda Ish beruvchilar konfederatsiyasining vakillari hokimliklar huzuridagi tegishli ishchi komissiyalar tarkibiga jalb etilishiga ko'maklashish.

56. Yuridik shaxslarning tugatilishi va qayta tashkil etilishi natijasida ish joyidan bo'shatilgan xodimlarning qonuniy huquqlariga rioxva etilishi, ularni qayta o'qitish, malakasini oshirish va ishga joylashtirishga ko'maklashish.

57. Ishlab chiqarish korxonalarida malakali kadrlarga ehtiyoj yuqoriligini inobatga olgan holda dolzarb kasblar (payvandchi, elektromontyor, turli stanoklarni ishlatish bo'yicha mutaxassislar, xizmat ko'rsatish sohasidagi mutaxassislar va h.k.)ga tayyorlash bo'yicha qisqa muddatli innovatsion o'quv kurslar tarmog'ini kengaytirish va domiy ravishda rivojlantirib borish.

58. Erkin iqtisodiy zonalar hududida tashkil etilgan korxonalarda yaratiladigan yangi ish o'rnlarining 7 foizdan kam bo'Imagan miqdorini zaxira qilib qo'yish orqali kasaba uyushmalari va Aholi bandligiga ko'maklashish markazlarining yo'llanmalari asosida ushbu ish o'rnlariga ish topishda qiynalayotgan ijtimoiy himoyaga muhtoj fuqarolarni talab mavjud bo'lgan faoliyat yo'nalishlari bo'yicha ishga joylashtirishga ko'maklashish.

59. Yoshlar, ayollar va aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari uchun inklyuziv vaadolatli iqtisodiy o'sish natijasida yaratilgan bandlik va munosib mehnat imkoniyatlari to'g'risida aholi o'z vaqtida va xolisona xabardor qilinishini ta'minlash.

60. Yoshlar, xotin-qizlar va band bo'Imagan aholi o'rtasida kasbga yo'naltirish mexanizmlarini targ'ib qilish bo'yicha samarali chora-tadbirlarni ishlab chiqish, shu jumladan, Kasbga yo'naltirish va martabani rivojlantirish markazlarini tashkil etish orqali.

61. Mehnat organlari va Mahallabay ishlash va tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar to'g'risida aholi va ish beruvchilarning xabardorligini oshirish, aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari (yoshlar, ayollar, nogironlar va boshqalar)ni chekka hududlarda bo'sh ish o'rinnari yarmarkalarini tashkil etish orqali ishga joylashtirish.

62. Xizmat ko'rsatish modelini takomillashtirish, mehnat bozoridagi faol siyosatni boshqarish samaradorligini oshirish, mehnat organlari xodimlari mehnati unumdarligini baholash mexanizmlarini ishlab chiqish orqali Davlat bandlik xizmati salohiyatini kuchaytirishda faol ishtirot etish.

63. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 1-martdagi "Xorijda vaqtincha mehnat faoliyatini amalga oshirayotgan O'zbekiston Respublikasi fuqarolarini va ularning oila a'zolarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha qo'shimcha choratadbirlar to'g'risida"gi PQ-149-sonli Qarorida belgilab berilgan vazifalar doirasida mehnat muhajirlari va ularning oila a'zolari uchun ijtimoiy himoya choralarini ko'rish.

V. Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi

Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini hamkorlikning ustuvor yo'nalishlaridan biri deb hisoblagan holda, Taraflar o'z zimmalariga quyidagi majburiyatlarni oladilar:

64. Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi tizimini joriy etish, uning faoliyat ko'rsatishi va rivojlanishini ta'minlashda ishtirot etish.

65. Ijtimoiy-mehnat masalalari bo'yicha uch tomonlama komissiyalar tarkibida tuziladigan mehnat muhofazasi va xavfsizligi bo'yicha ishchi guruhlar faoliyatini tashkilotlarda mehnat sharoitlarini yaxshilashga va xavfsizligini ta'minlashga yo'naltirish;

66. Xodimlarning mehnat vazifalarini bajarish bilan bog'liq holda jarohatlanishi, kasb kasalliklariga chalinishi yoki salomatlikning boshqa xil shikastlanishlarining oldini olish, shuningdek, ularning paydo bo'lish sabablarini bartaraf etish ishlarini amalga oshirishga e'tibor qaratish va jamoatchilik nazoratini tizimli yo'lga qo'yish.

67. Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi masalalari bo'yicha texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlar va normativ-huquqiy hujjatlarda hamda tarmoq va hududiy kelishuvlar, jamoa shartnomalarida ko'zda tutilgan, xodimlarga yaratilgan mehnat sharoitlari, sanoat va ekologik xavfsizlik holatini davlat nazorat organlari bilan hamkorlikda o'rganishni amalda keng qo'llash.

68. Ijtimoiy-mehnat masalalari bo'yicha hududiy uch tomonlama komissiyasining vakolati doirasida davlat va jamoatchilik nazoratini amalga oshirishda quyidagilarga e'tibor qaratish:

tashkilot rahbarlari va boshqa mansabdor shaxslaridan mehnat sharoitlari va xavfsizligi, shuningdek, ishlab chiqarish bilan bog'liq barcha baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklari to'g'risida to'liq axborot olinishi;

korxona, tashkilot va muassasalarda mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha tadbirlarning moliyalashtirilishi;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklaridan davlat tomonidan majburiy ijtimoiy sug'urta qilinishini, shuningdek, ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish tizimi ta'minlanishi;

ish o'rinalarda mehnat sharoitlarining holati, ayniqsa, zararli ishlab chiqarish omillari va xavfli ishlab chiqarish omillari yuzasidan nazorat amalga oshirilishi;

xodimlarga imtiyozlar va kompensatsiyalar belgilanadigan, imtiyozli shartlarda pensiyaga chiqish huquqi beriladigan, nogironligi bor shaxslar band bo'lgan zararli, xavfli va boshqacha mehnat sharoitlariga ega ish o'rinalarda qonun hujjatlarida belgilangan tartibda ish o'rinalining mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazilishi;

dastlabki tarzda (ishga kirayotganda) va davriy (mehnat faoliyati davomida) majburiy tibbiy ko'riklar belgilangan tartibda o'tkazilishi;

ish beruvchilarning jamoa shartnomalari va kelishuvlarida mehnat xavfsizligi va gigiyenasi holati yuzasidan ko'zda tutilgan majburiyatlarini bajarishini o'rganish;

xodimlarga qonun hujjatlarida belgilangan imtiyozlar va kompensatsiyalar berilishi hamda ularga mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'l-yo'riqlar berilgani, mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha o'quvdan va malaka oshirishdan o'tganligi;

xodimlar belgilangan me`yorlar bo'yicha sut, davolash-profilaktika oziq-ovqati, gazlangan tuzli suv, shaxsiy himoya hamda gigiyena vositalari bilan ta'minlanishi, shuningdek, jamoaviy himoya vositalari qo'llanilishi holati;

ishlab chiqarish obyektlari va ishlab chiqarish vositalarini sinash va foydalanish uchun qabul qilish komissiyalari ishida hamda tibbiy-ijtimoiy ekspert komissiyasi majlislarida mustaqil ekspert sifatida ishtirok etilishi;

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlarni va normativ-huquqiy hujjatlar loyihamonlari ishlab chiqishda ishtirok etish natijadorligi;

ishlab chiqarishda mehnat xavfsizligi va gigiyenasi talablarining buzilishi va baxtsiz hodisalarni yashirganlikda aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish to'g'risida vakolatli organlarga murojaat qilinishi;

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha vakolatli vakillarni saylash, o'qtish, va ularning malakasini doimiy ravishda oshirib borish hamda jamoa shartnomalari va kelishuvlariga ular o'z faoliyatini samarali amalga oshirishi uchun qulay sharoitlarni yaratish majburiyati kiritilishi.

69. Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi masalalarining muhim o'rin tutishi haqida jamoat fikrini shakllantirish bo'yicha ommaviy axborot vositalari orqali keng tushuntirish ishlarini olib borish.

70. Kasaba uyushmalari tizimida mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha jamoat nazoratini tashkil etish yuzasidan uch tomonlama hamkorlarni jalb etgan holda viloyat ko'rik-tanlovida faol ishtirok etish.

71. Band bo'lgan aholining mehnatini muhofaza qilish ishlarini yanada takomillashtirish maqsadida qishloq xo'jaligida, sanoatda, qurilishda, aloqada,

tashish va saqlashda mehnat muhofazasiga oid talab va me'yorlar standartlarini ishlab chiqish.

72. Har yili 28-aprel "Butunjahon mehnatni muhofaza qilish kuni"ga bag'ishlab haftalik tashkil etish va barcha tashkilotlarda nishonlanishini tashkil etish.

73. Xalqaro mehnat tashkilotining O'zbekiston Respublikasi tomonidan ratifikatsiya qilingan mehnat muhofazasiga oid Konvensiyalar talablari bajarilishi ustidan tashkiliy-huquqiy shaklidan qat'i nazar barcha tashkilotlarda monitoring olib borish.

74. 2030-yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanish sohasidagi milliy maqsad va vazifalarni amalga oshirish ishlarida ishtirok etish, munosib mehnat maqsadiga yetishda sog'lom va xavfsiz mehnat sharoitlari yaratilishi uchun tizimli chora-tadbirlar ijrosini ta'minlash.

75. Davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari, mahalliy davlat hokimiyati organlari tomonidan ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalarining oldini olish yuzasidan chora-tadbirlar ishlab chiqilishi va ijob etilishi bo'yicha jamoatchilik nazoratini olib borish.

76. Quyidagilar ustidan davlat nazoratini kuchaytiradi:

ish beruvchilarning fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish tizimi bilan to'liq qamrab olinishi;

korxona, tashkilot va muassasalarda mehnat muhofazasi bo'yicha tadbirlarni moliyalashtirish;

ish o'rinalarini mehnat sharoitlari va uskunalarning shikast yetkazishi mumkinligi bo'yicha shahodatdan o'tkazish;

ishlab chiqarish obyektlari va ishlab chiqarish vositalarini sinash va foydalanish uchun qabul qilish komissiyalari ishida, tibbiy-mehnat ekspert komissiyasi majlislarida mustaqil ekspertlar ishtirok etishini ta'minlaydi.

77. Mehnat muhofazasi bo'yicha qoidalar va normalarni qayta ko'rib chiqish, ishlab chiqish va joriy etish dasturini o'z vaqtida va sifatli amalga oshirish bo'yicha ishlarni muvofiqlashtirib boradi.

78. Xodimlar mehnat vazifasini bajarish bilan bog'liq holda vafot etishi, jarohatlanishi, kasb kasalliklariga chalinishi yoki salomatlikning boshqa xil shikastlanishi tufayli ularga va oila a'zolariga yetkazilgan zarar uchun tovon pullarini o'z vaqtida to'lanishini nazoratga oladi.

79. Zararli va xavfli ishlarda band bo'lgan xodimlarni belgilangan me'yordagi oziq-ovqat turlari, himoya va gigiyena vositalari bilan ta'minlash, mulk shaklidan qat'i nazar har bir korxona, tashkilot va muassasalarda mehnat xavfsizligi bo'yicha mas'ul xodimni tayinlash va uning malakasini oshirish ishlari tashkil qilinishini nazorat qiladi.

80. Korxona, tashkilot va muassasalar tasarrufidagi yotoqxonalar hamda talaba-o'quvchilar turar joylarida yashovchilarga ijtimoiy-maishiy sharoitlar to'liq yaratib berilishini nazoratga oladi.

81. Kasaba uyushmalari, korxonalar va alohida shaxslarning mehnatni muhofaza qilishga qaratilgan faoliyatini har tomonlama qo'llab-quvvatlaydi. Kichik biznes subyektlari, fermer xo'jaliklarida mehnat munosabatlarini to'liq shakllantirish, ularda ish beruvchilar tomonidan xodimlarning mehnat muhofazasini ta'minlash

yuzasidan chora-tadbirlarni ko'radi hamda mazkur subyektlarda band bo'lgan xodimlarga normal mehnat sharoitlari yaratib berishda ish beruvchilarning javobgarligini oshiradi.

VI. Ijtimoiy kafolatlar, ijtimoiy himoya

Xodimlar hamda ularning oila a'zolarini ijtimoiy himoya qilish, munosib hayot uchun mehnat qilish shart-sharoitlarini yaratib berish maqsadida Taraflar o'z zimmalariga quyidagi majburiyatlarni oladilar:

82. O'zbekiston Respublikasi aholisini ijtimoiy himoya qilish Strategiyasida qo'yilgan vazifalar o'z vaqtida va to'liq bajarilishiga har tomonlama ko'maklashish.

83. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 28-dekabrdagi "Keksalar va nogironlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-2705-sonli Qarorini amalga oshirishga har tomonlama ko'maklashish.

84. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli Farmoni bilan tasdiqlangan "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"ni amalga oshirishga oid Davlat dasturlari bajarilishiga har tomonlama ko'maklashish.

85. Umumta'lim maktablari, maktabgacha va maktabdan tashqari ta'lim muassasalarida bolalarning salomatligini mustahkamlash, ta'lim olish va har tomonlama kamol topishi uchun shart-sharoitlarni yaxshilaydi. Kam ta'minlangan oilalar farzandlaridan iborat o'quvchilarni qishki kiyim bosh, 1-sinf o'quvchilarini o'quv anjomlari bilan ta'minlash choralarini ko'radi.

86. Har bir mahallada yolg'iz keksalar, pensionerlar, nogironligi bor shaxslar, imkoniyati cheklangan bolalarni tarbiyalayotgan, kam ta'minlangan hamda ko'p bolali oilalarga moddiy yordam ko'rsatish uchun har yili "Navro'z" va "Mustaqillik" bayramlari arafasida maqsadli umumxalq xayriya hasharlarini o'tkazish.

87. Yil nomlanishi bilan bog'liq Davlat dasturlari hamda jamoa shartnomalari orqali kam ta'minlangan oilalarga, ko'p bolali oilalarga, urush va mehnat faxriylariga doimiy ravishda moddiy yordam ko'rsatib borish.

88. Surxondaryo viloyati hokimligi, viloyat kengashi va Savdo-sanoat palatasi tomonidan yolg'iz keksalarga, shuningdek, "Saxovat" va "Muruvvat" uylariga moddiy ko'mak choralarini qo'llash.

89. Davlat ijtimoiy yordamlarini, subsidiyalar yoki imtiyozli kreditlarni oluvchi shaxslar bilan ijtimoiy shartnomalar tuzilishini ta'minlash.

90. Notinch va kam ta'minlangan oilalarni qo'llab-quvvatlash maqsadida "Oilaviy sayohat" turistik paketlarni joriy etish.

91. Turli moliyaviy manbalar hisobiga ijtimoiy obyektlarni ya'ni qishloq vrachlik punktlari, shifoxonalar, kasb-hunar kollejlari, umumta'lim maktablarini hamda uy-joy qurilishi, suv va gaz tarmoqlarini ishga tushirish bo'yicha chora-tadbirlar belgilaydi.

92. Favqulodda holatlar yuzaga kelgan taqdirda, aholi uchun Xalqaro mehnat tashkilotining "Tinchlikni va qarshi harakat salohiyatini ta'minlash maqsadida

bandlik va munosib mehnat to'g'risida"gi 205-son Tavsiyasi asosida ijtimoiy himoya choralarini ko'rish.

VII. Madaniy-ma'rifiy ishlar, jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish, mehnatkashlar va ularning oila a'zolarini sog'lomlashtirish

Taraflar o'z zimmalariga quyidagi majburiyatlarni oladilar:

93. Xodimlar va ularning oila a'zolarining foydali hamda mazmunli hordiq chiqarishlarini tashkil etish maqsadida ma'naviy-ma'rifiy, madaniy-ommaviy va sport tadbirlarini hamkorlikda o'tkazish.

94. Davolanish va dam olish uchun zamonaviy sharoitlar yaratish, sanatoriylar va dam olish uylari, shuningdek, bolalar sog'lomlashtirish oromgohlarida o'rinnar sonini ko'paytirish hamda ularni modernizatsiya qilishga alohida e'tibor qaratish.

95. 11-noyabr - "Kasaba uyushmalari kuni" bayramini nishonlash hamda korxona, tashkilot va muassasalarda madaniy-ma'rifiy, sport tadbirlari tashkil qilish.

96. Xodimlarga jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanishlari uchun yetarli sharoitlar yaratib berish (sport maydonchalari tashkil etish, maxsus sport xonalarini ajratish), turli sport seksiyalari va to'garaklariga jalb etish, mehnat jamoalarida xodimlar gimnastikasini joriy etish hamda jismoniy tarbiya jamoalari faoliyatini yo'lga qo'yish.

97. Har yili kam ta'minlangan va ko'p bolali oilalar a'zolari, Chernobil AESidagi falokatni bartaraf etish ishtirokchilari, baynalmilalchi jangchilar, ishlayotgan mehnat faxriylari va nogironligi bor shaxslar hamda O'zbekiston Respublikasi oldida xizmatlari bor shaxslarning ma'lum miqdorini kasaba uyushmalari sog'lomlashtirish uylarida bepul sog'lomlashtirishni ko'zda tutish.

98. Yoz mavsumida bolalarning bolalar sog'lomlashtirish oromgohlarida dam olishi va sog'lomlashtirilishini tashkil etishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirib borish.

99. Bolalar sog'lomlashtirish oromgohlarida viloyatimizning ekologiya jihatdan noqulay mintaqalarida istiqomat qiluvchi bolalar sog'lomlashtirilishiga doimiy ravishda ko'maklashish.

100. Ish beruvchilarga xodimlar va ularning oila a'zolarini har yili madaniy dam oldirish va sog'lomlashtirishlarini hamda "O'zbekiston bo'ylab sayohat qill!" dasturi doirasidagi sayohatlari uchun sharoit yaratishlarini tavsiya etish.

VIII. Ayollar va yoshlar uchun qo'shimcha kafolatlar

Taraflar ayollar va yoshlar uchun O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariada nazarda tutilgan kafolatlarga rioya etishni va imtiyozlar berishni o'z zimmasiga olgan holda quyidagilarni zarur deb hisoblaydilar:

101. Ayollar va yoshlarga qo'shimcha imtiyozlar berilishini nazarda tutuvchi idoraviy normativ-huquqiy hujjatlarni inventarizatsiyadan o'tkazish va Xalqaro Mehnat Tashkiloti konvensiyalariga va O'zbekiston Respublikasi qonunlariga muvofiqligi nuqtayi-nazaridan qayta ko'rib chiqish, hamda ularga qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritish yuzasidan takliflar berish.

102. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo'yicha beshta muhim tashabbus'i bo'yicha dasturlaridan kelib chiqib yoshlar va xotin-qizlar manfaatlarini himoya qilish, shu jumladan:

ishlayotgan yoshlar faoliyatidagi, oliy va kasb-hunar ta'llimi muassasalari talabalarida salbiy holatlarni, jumladan, ertangi kunga ishonch so'nishining oldini olish, ish haqi, mehnat sharoitlaridan minnatdorlik hissini uyg'otish maqsadida yoshlar o'ttasida madaniy-ma'rifiy, jismoniy tarbiya va sport tadbirlarini amalga oshirish.

yoshlarning xorijiy til, kompyuter savodxonligi hamda zamonaviy bilimlarni mukammal egallashlariga turli xil o'quvlar o'tkazish orqali ko'maklashish, ular orasidan salohiyatli yoshlarni tanlab olgan holda kadrlar zaxirasini shakllantirish.

103. Jamoa shartnomalari va kelishuvlarida quyidagilar nazarda tutilishini ta'minlash:

xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlarni ta'minlash majburiyatlarini tashkilotlarning va ular tarkibiy bo'linmalarining vakolatli shaxsi zimmasiga yuklatish;

ishga qabul qilish va xizmat bo'yicha ko'tarishda xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlarni yaratish;

xotin-qizlar va erkaklar mehnatiga haq to'lashda notenglikni bartaraf etish.

104. Jamoa shartnomalari va kelishuvlarida ayollar va yoshlarga imtiyozlar berish, ular uchun ma'naviy va moddiy qo'llab-quvvatlash choralarini qo'llash masalalarini nazarda tutish, shu jumladan:

homiladorlik va tug'ish ta'tillari kunini uzaytirish;

bolali ayollarga moddiy yordam ko'rsatish va qisqartirilgan ish vaqtini o'rnatish;

ta'llim muassasalari bitiruvchilariga mehnat munosabatlari sohasida qo'shimcha imtiyozlar o'rnatish;

xotin-qizlarning jismoniy faoliyini oshirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratish,

xotin-qizlar uchun sayohatlarni tashkil etib borish;

uzoq muddat foydalanimadigan tovarlar xarid qilish, uy-joy qurilishi, shuningdek, safarbarlik chaqiruvi zaxirasida xizmatni o'tashga haq to'lash uchun yosh xodimlarga ssudalar berish.

IX. Ijtimoiy muloqot va ijtimoiy sheriklikni rivojlantirish

Taraflar, ijtimoiy-mehnat munosabatlari sohasidagi muammolarni ma'rifiy yo'l bilan hal etish uslubi hisoblangan ijtimoiy muloqot g'oyasiga sodiqligini e'lon qilib, o'z zimmalariga quyidagi majburiyatlarini oladilar:

105. Kasaba uyushmalari va ish beruvchilar birlashmalarining qonuniy huquqlariga rioya etish, ularning qonun hujjalarda belgilab qo'yilgan tartibda tuzilishiga va faoliyat yuritishiga to'sqinlik qilinishiga yo'l qo'ymaslik.

106. Xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalar, shuningdek, paxta-to'qimachilik ishlab chiqarishlari (klasterlar) ish beruvchilariga kasaba uyushmasi tashkilotini tuzish yuzasidan tavsiyalar berish.

107. Norasmiy tarzda band bo'lgan, shuningdek, kunlik ishchilar hamda o'zini o'zi band qilgan fuqarolarni kasaba uyushmalariga jaib qilish choralarini ko'rish.

108. Yagona muzokara jarayonini tatbiq qilish maqsadida quyidagilarni tavsiya etish:

barcha jamoa shartnomalari va kelishuvlari loyihamalarini jamoatchilik ekspertizasidan o'tkazishni;

tegishli kasaba uyushmalari va ish beruvchilar (ularning birlashmalari) o'rtasidagi hududiy kelishuvlarini - tegishli yilning yanvar oyidan, korxona, tashkilot, muassasalarda jamoa shartnomalarini esa – mart oyidan kechiktirmay tuzishni;

hududiy kelishuvlar va jamoa shartnomalarini bajarish yakunlarini kasaba uyushmalari va ish beruvchilar tashkilotlarining qo'shma majlislarida, shuningdek, mehnat jamoalarining umumiy yig'ilish (konferensiya)larida har yili 1-apreldan kechiktmasdan ko'rib chiqilishini.

109. Kasaba uyushmalarining qarorlar qabul qilish jarayonidagi ishtirokini ta'minlash maqsadida quyidagilarni tavsiya etish:

viloyat hokimligining majlislariga xodimlarning ijtimoiy-iqtisodiy huquq va manfaatlarga taalluqli bo'lgan masalalar ko'rib chiqilayotganda O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi Surxondaryo viloyati kengashining va Savdo-sanoat palatasi hududiy boshqarmasining vakillarini taklif etish;

tarmoq kasaba uyushmalari viloyat kengashlari raislari va Respublika kengashlarining viloyat bo'yicha mas'ul tashkilotchilarining boshqarmalar va tashkilot hay'at majlislarida ishtirok etishini ta'minlash;

boshlang'ich kasaba uyushmasi tashkiloti rahbarini korxonaning boshqaruva organlariga kiritilishini ta'minlash.

110. Dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy masalalarni muhokama qilishda kasaba uyushmalari faollari hamda Savdo-sanoat palatasi hududiy boshqarmasi vakillari ishtirokini ta'minlagan holda boshqarmalar va tashkilotlar vakillari bilan jamoatchilik eshituvlarini tashkil etib borish.

111. Xodimlarning yozma arizalari mavjud bo'lganda kasaba uyushmasining tegishli hisobvarag'iga xodimlarning ish haqidan ushlab qoligan kasaba uyushmasiga a'zolik badallari o'z vaqtida o'tkazilishini ta'minlash.

112. Iqtisodiyotning nodavlat sektoridagi korxonalarni kasaba uyushmalari a'zoligiga jaib etish orqali ularda mehnat qilayotgan xodimlarning ijtimoiy-iqtisodiy va huquqiy manfaatlari himoyasini yo'lga qo'yishga ko'maklashadi.

113. Viloyatda faoliyat yuritayotgan davlat va nodavlat tashkilotlari xodimlarining malakasini oshirish o'quv muassasalarining o'quv dasturlariga Xalqaro Mehnat Tashkilotining O'zbekiston Respublikasi tomonidan ratifikatsiya qilingan konvensiyalaridan kelib chiqadigan vazifalar, xalqaro mehnat standartlari, korxonalarda mehnat munosabatlari va mehnatni muhofaza qilish masalalariga oid mavzular kiritilishiga erishadi.

114. Viloyatdagi barcha korxona, tashkilot va muassasalarda, ayniqsa, tadbirkorlik subyektlaridagi ish beruvchilar va ularning vakillari uchun Xalqaro Mehnat

Tashkilotining O'zbekiston Respublikasi tomonidan ratifikatsiya qilingan konvensiyalaridan kelib chiqadigan vazifalar, xalqaro mehnat standartlari, korxonalarda mehnat munosabatlari va mehnatni muhofaza qilish masalalariga oid mavzularda o'quvlarni tashkil etadi.

115. Kasaba uyushmalari va ish beruvchilar birlashmalarining qonuniy huquqlariga rioya etish, ularning qonun hujjatlarda belgilab qo'yilgan tartibda tuzilishiga va faoliyat yuritishi uchun shart-sharoitlar yaratib beradi.

**X. Kelishuvning amal qilishi, uni amalga oshirish mexanizmi va bajarilishi
uchun taraflarning javobgarligi**

116. Mazkur kelishuv 2023-2025-yillar uchun tuzilgan bo'lib navbatdagisi qabul qilingunga qadar amalda bo'ladi. Kelishuv Surxondaryo viloyatining barcha hududida amal qiladi.

117. Taraflar mazkur Kelishuvni ijtimoiy-iqtisodiy masalalar xususida kelishib siyosat olib borishning umumiyligi prinsiplarini belgilab beruvchi ijtimoiy sheriklikning asosiy hujjati deb e'tirof etadilar hamda mazkur Kelishuvga amal qilish, uning barcha shartlarini bajarish majburiyatini o'z zimmalariga oladilar.

118. Mazkur kelishuv imzolangandan so'ng Taraflar kelishuvda belgilangan vazifalarning to'liq amalga oshirilishini ta'minlash maqsadida Surxondaryo viloyati hokimligi barcha boshqarma va tashkilotlari hamda tuman va shahar hokimliklariga ijro uchun yuborilishini, ular tomonidan zarur chora-tadbirlar belgilanishini ta'minlaydi.

119. Mazkur kelishuvning ayrim me'yoriy holatlari hududiy jamoa kelishuvlariga va jamoa shartnomalariga kiritish orqali amalga oshirilishi lozim.

120. Mazkur Kelishuvga imzo chekkan har bir Taraf uning maqsadlari ro'yobga chiqarilishi uchun o'z vakolatlari doirasida mas'uliyatni tan oladi va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni hal etishda hamkorlik qilish majburiyatini oladi.

121. Taraflar mazkur kelishuvning amal qilish davrida quydagilarni zarur deb hisoblaydilar:

a) ijtimoiy-mehnat munosabatlarining eng muhim masalalari yuzasidan Taraflarning manfaatlariga taalluqli qarorlar qabul qilishdan oldin o'zaro maslahatlashuvlar o'tkazish;

b) har yili kamida bir marta Kelishuv bajarilishining borishi va yakunlarini muhokama qilib borish.

122. Kelishuvchi tomonlar, ijtimoiy sheriklik prinsiplarini tan olgan holda, mazkur kelishuvning bajarilishida yuzaga kelgan har qanday nizolarning oldini olish choralarini ko'rishni o'z zimmasiga oladilar. Bahslashuvlar o'zaro ishonch va hurmat bilan, O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari asosida hal etiladi.

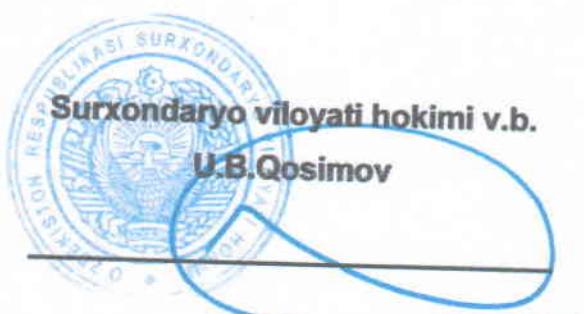
123. Ushbu kelishuv asosida korxona, tashkilot va muassasalarda jamoa shartnomalarini tuzish va unga muvofiqlashtirish maqsadida kelishuv imzolangandan so'ng "Tibbiyot va hayot", "Xalq yo'lli" gazetalarida chop etiladi.

124. Kelishuv majburiyatlarini bajarmaganlik yoki buzganlikda aybdor bo'lgan mansabdar shaxslar O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javobgartikka tortiladi.

125. Mazkur Kelishuvga imzo chekkan Taraflarning har biri unga avval olingan majburiyatlarning bajarilishiga to'sqinlik qilmaydigan o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish yuzasidan takliflar berishga haqlidir. Ushbu takliflar Taraflarning o'zaro roziliqi bilan qabul qilinishi mumkin.

126. Mazkur Kelishuv bajarilishi ustidan nazoratni ijtimoiy-iqtisodiy masalalar bo'yicha viloyat uch tomonlama komissiyasi amalga oshiradi.

2023-yil "—" da Termiz shahrida tuzildi.

O'zbekiston kasaba uyushmalari
Federatsiyasining Surxondaryo
viloyati kengashi raisi

Savdo-sanoat palatasi hududiy
boshqarmasi boshlig'i

H. Abdullaev
B. Mamatov

R. Rakhimov